

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: Santander Bank SA o. Świebodzin 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 68 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, http:// www.kp.org.pl

Świebodzin, 23 lutego 2022 r.

Sz. P.

Pani Małgorzata Golińska

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

W związku z projektem ustawy o parkach narodowych, przedkładam następujące uwagi i wnioski:

1. Procedura tworzenia parków narodowych:

Obecnie lista parków narodowych jest określona jako załącznik do ustawy o ochronie przyrody (art. 8a ust. 2 obecnej ustawy), co oznacza, że „utworzenie” parku narodowego następuje w drodze ustawy i jest oddzielone od późniejszego określenia jego granic przez Radę Ministrów.

Proponowana ustawa, uchylając art. 8-12 ustawy o ochronie przyrody, pozbawia podstaw istnienia załącznik z listą parków narodowych. Wnosimy o szczegółową analizę prawną, jakie będzie to mieć konsekwencje dla obecnie istniejących parków. Na pewno w konsekwencji tej zmiany stanie się niejasne, w jaki sposób mógłby być utworzony nowy park narodowy, żadnemu podmiotowi nie będzie bowiem przysługiwać kompetencja do tworzenia parku narodowego jako formy ochrony przyrody.

Wnoskujemy albo o dodanie analogu obecnego art. 8a ust 2, albo o zapisanie w art 5 ust 1 *Rada Ministrów tworzy park narodowy, określając...*

2. Określanie granic parku narodowego a stanowisko jednostek samorządu terytorialnego.

Brzmienie art. 5 ust. 3 pkt 3. *Określenie przebiegu granic parku narodowego albo ich zmiana, następuje po uzgodnieniu przez właściwe miejscowo organy uchwałodawcze jednostek samorządu terytorialnego, (...)* utrzymuje dotychczasowy impas w powoływaniu nowych parków narodowych i – jak pokazują doświadczenia ostatnich dwudziestu lat – niweczy większość prób utworzenia nowych parków lub powiększenia dotychczasowych, w szczególności uniemożliwiając realizację zapisów *Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej* w zakresie rozwoju sieci parków narodowych. Będzie to też przeszkoda w realizacji w Polsce Strategii UE na rzecz ochrony różnorodności biologicznej do roku 2030, w szczególności w zakresie powoływania nowych obszarów chronionych (w tym ściśle chronionych), Utrzymanie „weta samorządowców” w projekcie ustawy jest dużym rozczarowaniem, przesądzającym o naszej ocenie całej ustawy.

Wnoskujemy o zmianę brzmienia art. 5 ust. 3 pkt 3 na:

Określenie przebiegu granic parku narodowego albo ich zmiana, następuje po zaopiniowaniu przez właściwe miejscowo organy uchwałodawcze jednostek samorządu terytorialnego, na których obszarze działania planuje się powyższe

zmiany, w terminie 30 dni od dnia przedłożenia tych zmian. Nieprzedłożenie opinii w tym terminie traktuje się jako opinię pozytywną.

Jako minimum proponujemy przepisy analogiczne do tych, jakie określają obecnie rolę gminy w procesie tworzenia parków krajobrazowych, ograniczające merytoryczne przesłanki odmowy uzgodnienia. Zwracamy bowiem uwagę, że tworzenie i powiększanie parków narodowych jest celem publicznym rangi ogólnopaństwowej; poszanowanie praw samorządów nie może więc oznaczać dowolności w blokowaniu przez nie realizacji tego celu. Proponujemy w takim przypadku następujące brzmienie przepisów:

art. 5.3. Określenie przebiegu granic parku narodowego albo ich zmiana, następuje po uzgodnieniu przez właściwe miejscowo rady gmin.

3a. Uzgodnień, o których mowa w ust. 3, dokonuje się w trybie art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem że brak przedstawienia stanowiska w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały, jest uważane za uzgodnienie projektu.

3b. Rada gminy może odmówić uzgodnienia projektu rozporządzenia, o którym mowa w ust. 3, wyłącznie w przypadku, gdy przyjęcie tego rozporządzenia, oraz programu o którym mowa w ust.5, rozpatrywane łącznie, prowadziłoby do ograniczenia możliwości rozwojowych gminy wynikających z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w stopniu nieproporcjonalnym do wartości jakie park narodowy ma chronić.

4. Uzgodnieniu, o którym mowa w ust. 3, nie podlega zmiana granic polegająca na włączeniu w granice parku narodowego nieruchomości stanowiących własność Polskich Parków Narodowych.

5. Jeżeli utworzenie lub powiększenie parku narodowego mogłoby ograniczać możliwości rozwojowe gmin, na których obszarze planuje się powyższe zmiany, wraz z projektem rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, opracowuje się program działań na rzecz rozwoju tych gmin, wraz ze wskazaniem źródeł finansowania określonych działań.

3. Warunki zmniejszania lub likwidacji parku narodowego

Obecnie, zgodnie z art 10 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody, *likwidacja lub zmniejszenie obszaru parku narodowego następuje wyłącznie w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych i kulturowych jego obszaru.* Projekt nowej ustawy proponuje w to miejsce art. 5 ust. 2 *Likwidacja albo zmniejszenie obszaru parku narodowego następuje wyłącznie w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych lub kulturowych jego obszaru.* Sprzeciwiamy się tej zmianie, która ułatwiałaby likwidację lub zmniejszanie parków narodowych. Równocześnie, dostrzegamy że obecny przepis bywa trudny w zrozumieniu. Proponujemy (inspirowani częściowo art 16 ust 3 obecnej ustawy o ochronie przyrody dot. parków krajobrazowych), by **art 5.2. nadać brzmienie:**

Likwidacja parku narodowego lub wyłączenie terenu z jego granic może nastąpić wyłącznie w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych i kulturowych na obszarze proponowanym do wyłączenia spod ochrony.

4. Cele parku narodowego.

Wśród celów parku narodowego wyeksponowano jako jeden z nich „ochronę ekosystemów naturalnych lub zbliżonych do naturalnych charakterystycznych dla danego obszaru oraz zachodzących w nich procesów przyrodniczych”. Zmiana ta jest przedstawiana jako zbliżenie do definicji IUCN parku narodowego (kategorii II obszaru chronionego) „*protected areas are large natural or near natural areas set aside to protect large-scale ecological processes, along with the complement of species and ecosystems characteristic of the area, which also provide a foundation for environmentally and culturally compatible spiritual, scientific, educational, recreational and visitor opportunities*”. Jednak, wg IUCN

ochrona procesów powinna w ogóle definiować sposób zarządzania obszarem parku narodowego, w tym cele ochrony, a nie tylko być jednym z wielu równorzędnych celów. Także biorąc pod uwagę cele unijnej Strategii na rzecz ochrony różnorodności biologicznej do roku 2030, szczególnie ważne wydaje się zaakcentowanie, że park narodowy jest z definicji miejscem ochrony naturalnych procesów (w tym w razie potrzebny ich odtwarzania i wzmacniania), tj. spełnia (nie licząc „obszarów ochrony krajobrazu”) wymogi obszaru ściśle chronionego w sensie celu 10% strategii (por. nota Komisji Europejskiej „Kryteria i wytyczne dotyczące wyznaczania obszarów chronionych”, 28.01.2022).

Wnoskujemy, by dostosowania do treści definicji IUCN dokonać bardziej konsekwentnie; wprowadzając zaakcentowanie priorytetu dla ochrony procesów ekologicznych także do definicji parku narodowego, tj. by nadać art. 3 ust. 1 brzmienie:

Park narodowy, jako forma ochrony przyrody, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda, w tym walory krajobrazowe, a priorytetem jest zachowanie lub odtworzenie na dużym obszarze naturalnych procesów ekologicznych.

5. Kategorie ochrony i rola naturalnych procesów

W dzisiejszym stanie prawnym w parkach narodowych istnieją obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, wyznaczane w zadaniach ochronnych (na 1–5 lat) lub w planie ochrony (na 20 lat). Projekt nowej ustawy zmienia nazewnictwo stref ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej – miałyby się nazywać odpowiednio „obszar ochrony i obserwacji procesów naturalnych”, „obszar aktywnej ochrony różnorodności biologicznej” oraz „obszar ochrony krajobrazu”. Te obszary byłyby wyznaczane bezterminowo (z możliwością zmiany w razie potrzeby wynikającej z celów parku) w ramach strategii ochrony parku narodowego.

Ani dotychczasowe, ani nowe nazewnictwo tych obszarów nie odzwierciedla dobrze faktu, że cele ochrony dotyczące różnorodności biologicznej; gatunków i ekosystemów powinny być osiągane także za pomocą naturalnych procesów, co najwyżej w razie potrzeby umiejętnie inicjowanych lub ukierunkowanych. W wielu przypadkach, także w obecnych strefach ochrony „czynnej”, właściwym sposobem ochrony pozostaje brak ingerencji, co trafnie odzwierciedla § 23 pkt 2 obecnego rozporządzenia Ministra Środowiska w/s sporządzania planów ochrony i sposobów ochrony: „*Sposoby ochrony na obszarach objętych ochroną czynną polegają w szczególności na: (...) 2) umożliwieniu przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych, jeżeli ich przebieg służy osiągnięciu celów ochrony*”.

Skoro więc różnorodność biologiczną niekiedy (choć nie zawsze) można i warto chronić biernie, tj. przez dopuszczenie naturalnych procesów, to niewłaściwe jest słowo „aktywnej” w nazwie „obszar aktywnej ochrony różnorodności biologicznej”. Co prawda, szczegółowa definicja „obszaru aktywnej ochrony różnorodności biologicznej” prawidłowo wskazuje (podobnie jak dzisiejsza definicja „ochrony czynnej”) tylko na możliwość wykonywania zabiegów ochronnych, a nie na konieczność ich wykonywania w tej strefie, jednak spójność terminologiczna powinna być poprawiona.

Wnoskujemy, by w treści całej ustawy termin „obszar aktywnej ochrony różnorodności biologicznej” zastąpić terminem „obszar ochrony różnorodności biologicznej”, a jego definicji nadać brzmienie:

„obszar ochrony różnorodności biologicznej” - wyznaczony w strategii ochrony parku narodowego albo w zadaniach ochronnych obszar parku narodowego, w którym priorytetem jest ochrona różnorodności biologicznej, przywracanie naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody lub zachowanie siedlisk

przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów, na drodze naturalnych procesów przyrodniczych, bądź z pomocą zabiegów ochronnych inicjujących lub ukierunkowujących takie procesy.

Drugim istotnym aspektem, jest fakt, że w obecnej praktyce, w parkach narodowych – poza obszarami ochrony ścisłej – funkcjonują duże obszary formalnie zaliczane do ochrony czynnej, na których chroni się przyrodę w sposób określony w § 23 pkt 2 obecnego rozporządzenia Ministra Środowiska w/s sporządzania planów ochrony i sposobów ochrony, tj. *umożliwienie przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych, jeżeli ich przebieg służy osiągnięciu celów ochrony.* W dokumentacjach planów ochrony te strefy są często wyznaczane i ujawniane, pod różnymi nazwami, np. jako „ochrona zachowawcza”, „ochrona zerowa” itp. W formalnie ustanawianych planach ochrony nie ma niestety jasnej podstawy prawnej, by strefy te wskazywać, są więc w tych planach ujmowane tylko „negatywno” tj. jako obszary, na których nie zaplanowano zadań ochronnych. Istnienie takich stref jest dobrą praktyką obecnej ochrony przyrody w parkach narodowych. Nowa ustawa powinna być okazją, by móc lepiej wyeksponować zakres przestrzenny takiego sposobu ochrony w strategicznych dokumentach parku narodowego.

Z punktu widzenia „celu 10%” unijnej Strategii na rzecz ochrony różnorodności biologicznej do roku 2030, ważne wydaje się wykazanie, że ochrona niezakłóconych naturalnych procesów w polskich parkach narodowych jest realizowana nie tylko w obszarach ochrony ścisłej, ale i na znacznej powierzchni obszarów formalnie określanych jako „obszary ochrony czynnej”.

Tymczasem, skoro w strategiach ochrony nie będzie już szczegółowych lokalizacji poszczególnych zadań ochronnych (ten element znajdzie się w planach zarządzania), to nawet „negatywowe” określenie takich stref w strategii nie będzie już możliwe.

Do dobrych praktyk planowania ochrony parków narodowych należy też wyznaczanie stref „ochrony czynnej stabilizującej” i „ochrony czynnej renaturyzacyjnej”. Praktyki te warto promować, kształtując nowe instrumenty planistyczne dla parków.

Wnioskujemy, by art. 51 ust. 2 pkt 5 nadać brzmienie:

5) określenie sposobów i narzędzi ochrony przyrody, w tym w razie potrzeby określenie podziału obszaru ochrony różnorodności biologicznej na:

- *strefę, w której cele ochrony mogą być osiągnięte przede wszystkim na drodze naturalnych procesów,*
- *strefę, w której cele ochrony wymagają zabiegów ochronnych stabilizujących stan elementów przyrody,*
- *strefę, w której cele ochrony wymagają zabiegów ochronnych inicjujących, przyspieszających lub ukierunkowujących procesy unaturalniania się ekosystemów lub naturalnego rozwoju elementów przyrody.*

6. Pogłębianie rozpoznania stanu przyrody parków narodowych

Powinno należeć do zadań Polskich Parków Narodowych, także w zakresie niebędącym monitoringiem przyrodniczym.

Wnioskujemy, by a art. 11 ust 1 pkt 4 oraz ust. 3 pkt 4 dodać *rozpoznawanie stanu przyrody parku narodowego, w tym prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych i badań naukowych.*

7. Odstępstwa od zakazów obowiązujących w parkach narodowych

Obecne prawo umożliwia ministrowi właściwemu do spraw środowiska wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów obowiązujących w parku narodowym jedynie na potrzeby realizacji inwestycji liniowej celu publicznego oraz w zakresie telekomunikacji. Projekt w art. 8 ust. 7 rozszerza ten katalog do wszystkich inwestycji celu publicznego. Jest to (po dodaniu możliwości odstępstwa na cele telekomunikacji) kolejny krok w kierunku osłabienia reżimu ochrony parków narodowych. Przepis otworzy drogę do wydawania odstępstw na inwestycje typu: bodowa zbiorników wodnych, poszukiwanie,

rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin; budowa obiektów sportowych (w tym być może narciarskich w górskich parkach narodowych!); budowa i utrzymanie urządzeń melioracji wodnej itp.

Wnoskujemy, aby nie pogarszać dalej ochrony parków narodowych i art. 8 ust. 7 nadać brzmienie tożsame z treścią obecnie funkcjonującego art. 15 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody.

Dyrektor parku narodowego powinien mieć prawo okazjonalnego zezwalania na wstęp i wjazd do własnego parku. **Wnosimy by w art. 8 ust. 5 ująć także możliwość zezwalania przez dyrektora parku narodowego na odstępstwa od zakazów z ust. 1 pkt 14, 17, 20.**

Wątpliwe wydaje się zezwalanie na poziomie Dyrektora PPN na wprowadzanie organizmów genetycznie zmodyfikowanych. **Wnosimy by w art. 8 ust, 6 skreślić możliwość zezwalania przez dyrektora PPN na odstępstwo od zakazu z ust. 1 pkt 26.**

8. Zakaz palenia

W proponowanym brzmieniu zabrania *palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu*, ale zezwala na palenie innych substancji (nietytoniowych, np. marihuany), a także zezwala na płomień niebędącym ogniskiem ani źródłem światła (np. kuchenka gazowa lub spirytusowa o otwartym płomieniu).

Wnoskujemy o przemyślenie, czy na pewno takie były intencje autorów ustawy.

9. Ochrona krajobrazowa

Obszary ochrony krajobrazu, a obecnie ochrony krajobrazowej, funkcjonują w parkach narodowych przede wszystkim na gruntach obcej własności a ich istotą jest pozostawienie tych gruntów w gospodarczym użytkowaniu przez ich właścicieli.

Wnoskujemy, by konsekwentnie zdefiniować te obszary w art 2 ust. 7, zgodnie z ich faktyczną funkcją, jako:

obszar ochrony krajobrazu – wyznaczony w strategii ochrony parku narodowego albo w zadaniach ochronnych obszar parku narodowego służący zachowaniu wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w warunkach racjonalnej gospodarki

Ślusznie zapisano w art 8 ust 2 pkt 4, że w obszarze ochrony krajobrazu odstępstwo dla *gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne lub w trakcie wykonywania prawa własności*, nie jest bezwzględne (jak obecnie), ale działa tylko *o ile jest to zgodne z celem parku narodowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2*. Jest to krok w kierunku urealnienia ochrony krajobrazowej. Powstaje jednak pytanie, kto i w jakim trybie miałby oceniać zgodność z celami?

Nie wydaje się konieczne, by zwolnienie w obszarach ochrony krajobrazowej dotyczyło wszystkich zakazów.

Równocześnie, w strategii ochrony parku narodowego przewidziano określenie *warunków gospodarczego wykorzystywania obszarów objętych ochroną krajobrazu przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub osoby fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny*. Nie powiązано jednak tego z odstępstwem w art. 8 ust 2 pkt 4.

Wnosimy, by art 8 ust 2 pkt 4 zastąpić przez art 8 pkt 2a o brzmieniu:

Na obszarze ochrony krajobrazu:

- 1) *zakaz o którym mowa w ust.1 pkt. 1 nie dotyczy obiektów gospodarczych niezbędnych do celów racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej na tych obszarach, a także obiektów służących administracji, wykonywaniu ochrony, edukacji i udostępnieniu do turystyki parku narodowego;***

2) zakazy, o których mowa w ust.1 pkt. 4, 5, 5, 10-14, 17, 20, 27, 28 nie dotyczą zgodnego z warunkami określonymi w strategii ochrony parku narodowego:

- gospodarczego wykorzystywania terenu przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne
- lub wykonywania prawa własności zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

10. Obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej powinny być dostosowane do potrzeb ochrony parku narodowego

Ochrona przyrody parku narodowego powinna być nadrzędna nad ochroną przeciwpożarową i często wymaga odstępstw od ogólnych zasad ochrony przeciwpożarowej. N. ochrona przyrody parku narodowego może wymagać utrzymania dużych fragmentów parku jako bezdrożnych lub likwidacji dróg, podczas gdy ochrona przeciwpożarowa potrzebowałaby jak największej drożności terenu. Przepisy ustawy nie mogą wymuszać działań szkodliwych dla przyrody parku narodowego, nawet gdy byłyby one korzystne dla ochrony przeciwpożarowej. W niektórych przypadkach pożary są procesami naturalnymi, które w parku narodowym powinny być chronione.

Wnoskujemy by art 13 ust. 8 nadać brzmienie:

Dyrektor parku narodowego jest obowiązany do wykonywania zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, w zakresie dostosowanym do potrzeb ochrony parku narodowego i celów o których mowa w art 3 ust 2.

11. Udostępnianie parku narodowego

W wyliczeniu przykładów miejsc udostępnionych w art. 2 ust 4, w szczególności szlaków, sugerujemy **dodać także szlaki narciarskie.**

W zakazach w art 8 ust 1, słowa „poza miejscami udostępnionymi” zastąpić **každorazowo słowami „poza miejscami udostępnionymi do tego celu”.** W przeciwnym razie, zwłaszcza w świetle wprowadzenia definicji „miejsca udostępnionego”, udostępnienie do jakiegoś celu zwalniać będzie z wszystkich zakazów, np. na szlaku udostępnionego do ruchu pieszego będzie można w dowolnym miejscu biwakować i palić ognisko.

Delegacja dla dyrektora parku narodowego w art. 55 ust 2 do określenia miejsc udostępnionych powinna umożliwiać dyrektorowi zakresu, terminów i warunków udostępnienia poszczególnych miejsc (wskazanie do czego dane miejsce jest udostępniane; np. udostępnienie niektórych szlaków tylko w określonej porze roku lub dnia, udostępnienie terenu do zbioru jagód tylko na potrzeby własne), a także dać możliwość limitowania liczby osób korzystających z danego miejsca. **Wnosimy, by w art 55 dodać ust 2a o brzmieniu:**

Zarządzenie, o którym mowa w ust. 2, określa zakres udostępnienia poszczególnych miejsc udostępnionych oraz może określać w szczególności:

- 1) *terminy lub czas, w jakim poszczególne miejsca są udostępniane;*
- 2) *sposoby i warunki korzystania z miejsc udostępnionych;*
- 3) *liczbę osób mogących korzystać z miejsc udostępnionych jednocześnie albo we wskazanym czasie.*

12. Instrumenty planistyczne

Wprowadzenie nowych instrumentów planistycznych (strategia ochrony, plan zarządzania) zniweczy po raz kolejny wysiłek parków narodowych włożony w opracowanie planów ochrony.

Nawet jeżeli obecnie obowiązujące plany ochrony pozostaną w mocy na podstawie art. 111. 1., zgodnie z którym *Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 19 ust. 5*

albo art. 19 ust. 5 w związku z art. 20 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 87, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 51 ust. 1 niniejszej ustawy, odrębnie dla każdego parku narodowego, nie dłużej jednak niż przez 20 lat od dnia ich wejścia w życie i mogą być zmieniane na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 87, w brzmieniu dotychczasowym, to ich moc będzie tylko iluzoryczna – gdyż z obrotu prawnego znikną wszystkie odniesienia do planu ochrony parku narodowego (zostaną zastąpione przez odniesienia do strategii ochrony), w związku z czym plany ochrony znajdują się w pustce prawnej. Konieczna jest jasna podstawa prawna, by te plany mogły być, do końca ich ważności lub do nowelizacji, traktowane jak strategie ochrony.

Wnioskujemy, by w art 11 dodać ust 1a o brzmieniu:

Do planów ochrony ustanowionych dla parków narodowych stosują się odpowiednio przepisy ustawy o strategiach ochrony.

13. Zakres Natura 2000 w planowaniu ochrony parku narodowego

Skutkiem proponowanych zmian ustawowych będzie konieczność obejmowania parków narodowych nakładających się z obszarami Natura 2000 planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, sporządzanymi przez Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska.

Wnioskujemy o ponowne przemyślenie zagadnienia

14. Otulina parku narodowego

Jeżeli otulina parku narodowego ma faktycznie zabezpieczać park przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka oraz pełnić funkcję korytarzy ekologicznych; to konieczny jest przepis dający parkowi narodowemu jasną postawę prawną, by odmówić uzgodnienia zagrożeniom w otulinie.

Wnioskujemy by w art 6 dodać ust. 1a o brzmieniu:

W otulinie parku narodowego zabrania się realizacji przedsięwzięć i podejmowania działań mogących znacząco wpłynąć na stan przyrody parku narodowego oraz na korytarze ekologiczne łączące go z innymi obszarami chronionymi.

15. Powoływanie dyrektorów parków narodowych

Dotychczasowy tryb konkursów na dyrektorów parków narodowych dobrze sprawdza predyspozycje kandydatów. Osoby uzyskujące najwyższą ocenę w konkursie faktycznie najlepiej nadają się na stanowisko dyrektora. Powoływanie dyrektorów bez konkursu ułatwi obsadzanie stanowisk dyrektorów przez osoby spełniające warunki formalne, ale mało kompetentne. Ryzyko takie jest znaczne, zwłaszcza w świetle upowszechnionych w ostatnich latach trendów polityki kadrowej w instytucjach państwowych.

Wnioskujemy o zachowanie obecnego trybu konkursowego powoływania dyrektorów parków narodowych.

16. Rady naukowe parków narodowych

Niezasadne jest odwoływanie członków rady naukowej parku w toku kadencji. Możliwość taka będzie wykorzystywana do pozbywania się ze składu Rad osób głoszących poglądy odmienne od poglądów władzy publicznej. Ryzyko takie jest znaczne, zwłaszcza w świetle upowszechnionych w ostatnich latach trendów polityki kadrowej w instytucjach państwowych. **Wnioskujemy o skreślenie art 22 ust 6 pkt 1., umożliwiającego odwoływanie członków rad naukowych.**

Spoleczna praca w radzie naukowej parku narodowego wymaga swobodnego dostępu do miejsc, na temat których wydaje się opinie. **Wnioskujemy, by członków rad naukowych objąć zwolnieniem z zakazu przebywania i przemieszczania się (rozszerzając odpowiednio wyliczenie w art 8 ust 4), a także by ustawowo zagwarantować im bezpłatny wstęp do parku narodowego.**

17. Opłaty za udostępnienie

Zamiast opłat za wstęp (co było jednoznaczne) mają być wprowadzone „opłaty za udostępnienie obszaru parku narodowego w celach turystycznych lub rekreacyjnych”. Zwrócić należy uwagę, że – bez odrębnego zarządzenia dyrektora parku – wykluczy to możliwość żądania wykupienia biletu wstępu przez osoby przebywające w parku narodowym w celach naukowych, edukacyjnych, sportowych, filmowania, fotografowania, a także w celach komercyjnych. Powstaje pytanie, w jaki sposób można będzie zweryfikować, czy osoba przebywająca w parku narodowym przebywa tam w celu turystycznym czy edukacyjnym (wszak samokształcenie jest także „celem edukacyjnym”)?

Katalog zwolnień w art 56 ust. 6 nie został przemyślany i jest niespójny z podstawową regulacją. Zbędne jest np. ujęcie w nim osób prowadzących badania naukowe, uczniów i studentów odbywających zajęcia dydaktyczne, osób udających się do miejsc kultu religijnego itp., gdyż nie przebywają oni w parku w celach turystycznych ani rekreacyjnych.

Zwolnienie dla mieszkańców gmin, na obszarze których położony jest park narodowy może być odczytane w ten sposób, że mieszkańiec gminy Smoldzino (na obszarze której położony jest Słowiński Park Narodowy) korzysta ze zwolnienia we wszystkich parkach narodowych – czy taka była intencja?

Wprawdzie zgodnie z art. 56 ust. 9, dyrektor parku narodowego, w porozumieniu z Dyrektorem Polskich Parków Narodowych, może ustalić, w drodze zarządzenia, opłaty za udostępnianie, w celach innych niż określone w ust. 1, w szczególności w celach sportowych lub komercyjnego fotografowania lub komercyjnego filmowania. Zwracamy jednak uwagę, że nie ma żadnej sankcji za niewniesienie takich opłat.

Wnoskujemy o dopracowanie przepisów, obecne ich brzmienie świadczy bowiem o niechlujstwie legislacyjnym autorów projektu ustawy.

18. Finansowanie z Funduszu Leśnego

Nie widzimy powodu, by finansowanie parków narodowych z Funduszu Leśnego było ograniczone tylko do środków związanych wyłączeniem z produkcji lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz lasów znajdujących się w użytkowaniu wieczystym parków narodowych. Nie jest jasne, jak mają działać przepisy, gdyby te środki nie osiągnęły wysokości 35 mln zł rocznie.

Wnoskujemy, by w art. 42 ust 1 pkt 4 oraz w art 78 pkt 3b słowa „art. 57 ust. 2” zastąpić słowami „Art. 57 ust. 1”.

19. Równoległe zmiany w ustawie o ochronie przyrody

Absurdalne legislacyjnie wydaje się oderwanie terminologii dotyczącej parków narodowych od terminologii używanej w ustawie o ochronie przyrody. W szczególności, zwracamy uwagę, że wg projektu, ten sam termin „pozyskiwanie” miałyby inne znaczenie w parkach narodowych, a inne poza nimi. Wnoskujemy o ponowne przemyślenie relacji między proponowaną ustawą a ustawą o ochronie przyrody, zwłaszcza w kwestiach terminologicznych.

W art. 4. 1. proponuje się: *Utworzenie albo powiększenie obszaru parku narodowego oraz ochrona przyrody na jego obszarze jest celem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899)*. W porównaniu z obecnym stanem prawnym, pojęcie celu publicznego jest rozszerzane z utworzenia formy ochrony przyrody na realizację jej ochrony. To rozwiązanie powinno być użyte także do rezerwatów przyrody, przez **nadanie art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody brzmienia:**

Utworzenie lub powiększenie rezerwatu przyrody oraz ochrona przyrody na jego obszarze jest celem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Wnioskowane w niniejszej opinii zmiany dotyczące obszarów ochrony i obserwacji procesów naturalnych, obszarów aktywnej ochrony różnorodności biologicznej, obszarów ochrony krajobrazu powinny być zastosowane także do rezerwatów przyrody w ustawie o ochronie przyrody.

Wnioskowana w niniejszej opinii zmiana dotycząca otulin powinna mieć zastosowanie także do otulin innych form ochrony przyrody.

z poważaniem

z up. Zarządu Klubu
Paweł Pawlaczyk